

Bevarandeplan för Fladen

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Bakgrund

Länderna inom EU arbetar gemensamt för att bevara sitt växt- och djurliv för framtida generationer. En viktig del i arbetet är det ekologiska nätverket Natura 2000 där Europas mest betydelsefulla naturområden ingår. I Natura 2000 finns korkekslundar i Spanien, blommande alpängar i Österrike, vidsträckta ekskogar i England. Här ingår Europas mest värdefulla fågelmarker likväl som våtmarker med utrotningshotade grodor. Varje medlemsland ansvarar för att naturen inom landets områden får rätt skydd och skötsel så att naturvärdena bevaras på lång sikt. Grundprincipen är då att ängar även i framtiden ska skötas som ängar, skogar ska få utvecklas till naturskogar och laxen ska kunna vandra upp i vattendragen.

Hittills har Eu-kommissionen godkänt 126 områden att ingå i Natura 2000 i Halland. De flesta områdena är naturreservat. Tillsammans täcker de ca 58 000 hektar varav en stor del är vattenområde.

Lagstiftning

De EUregler som styr arbetet med Natura 2000 har införlivats i svensk lagstiftning. I miljöbalkens 7 kap. framgår bland annat att alla nya verksamheter och åtgärder som kan påverka ett Natura 2000-område måste utformas med tanke på de naturvärden som gjort att området ingår i nätverket. Den som planerar att utföra åtgärder eller starta en verksamhet, som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, måste därför söka tillstånd hos länsstyrelsen. Om verksamheten eller åtgärderna kan genomföras utan skadliga effekter på området, lämnar länsstyrelsen tillstånd. Även verksamheter eller åtgärder utanför ett Natura 2000-område kan omfattas av tillståndsplikt. Så kan t. ex. byggnation av väg eller hus, avverkningar i eller i omedelbar närhet av ett område och alla åtgärder som kan förändra hydrologin i Natura 2000-området vara tillståndspliktiga. Verksamhet som startade före 2001 och som fortsätter utan ändring berörs inte av lagstiftningen.

Om bevarandeplanen

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan. I bevarandeplanen beskrivs området och dess utpekade naturtyper och arter. Bevarandesyfte och bevarandemål har formulerats med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna, för att utpekade arter och naturtyper skall kunna finnas kvar på lång sikt.

Bevarandeplanen ska fungera som en hjälp för fortsatt bevarande av naturvärdena i Natura 2000-området och som ett underlag vid eventuella tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och den kommer att ändras och kompletteras med resultat bland annat från de inventeringar som genomförs i området och när ny kunskap erhålls om naturvårdsinriktad skötsel och om arters ekologi.

Innehållet i bevarandeplanen

Beskrivning av området

Bevarandesyfte

Bevarandestatus idag

Vad kan skada områdets värden? - exempel

Bevarandeåtgärder

Befintligt skydd

Beskrivning av naturtyper och arter:

Referenser

Rödlistade arter

Kartor

Omslagsfoto:
Bo Gustavsson,
Länsstyrelsen

Bevarandeplan för Fladen

- Områdeskod:** SE0510127
- Naturtyper:** Sublittorala sandbankar (1110)
Rev (1170)
- Areal:** 10394.5 hektar
- Kommun:** Varberg och Kungsbacka
- Områdestyp:** Området antogs av regeringen enligt habitatdirektivet i november 2003
- Fastställt:** 2006-11-10
- Ansvarig:** Bo Gustafsson
- Upprättad av:** Martin Broberg

Fladen är ett grundområde i Kattegatt med ett djup mellan 5 och 65 meter beläget i utsjön ca 17 km från svenska kusten. Bottnarna utgörs av block, sten, grus, sand och skalgrus ner till ca 30 m djup och är fria från sedimentation på grund av bottenströmmar. Genom det stora avståndet till land är vattnet klart och salthalten högre jämfört med närmare kusten på grund av lägre grumlighet i vattnet och en mindre inverkan av den Baltiska ytströmmen.

Området har en mycket rik och frodig makroalgflora med många sällsynta arter. En av Fladens viktigaste livsmiljöer är välutvecklade tareskogar vilka bildar en tredimensionell struktur liknande landträdens kronverk. Detta skapar i sin tur förutsättningar för ett rikt djurliv, genom den mängd mikromiljöer som bildas. Förekomsten av lösliggande kalkalger (maerl) på norra delen av Fladen är tillsammans med förekomsten av maerl på Lilla Middgrund unik för Sverige. Makroalgerna har i allmänhet en mycket vid spännvidd i sin djuputbredningen.

Även faunan är mycket rik med en stor andel filtrerande djur som musslor, ormstjärnor, sjöstjärnor och havsborstmaskar. Noterbart är den rika förekomsten av hästmusslor. Nyligen (juni 2005) har tio rödlistade djurarter noterats på Fladen, varav nagelkrabba var det första fyndet i Kattegatt. Detta visar på områdets betydelse som refug för känsliga arter.

Fladen utgör ett viktigt lek- och uppväxtområde för de flesta av Kattegatts fiskarter och fungerar bl. a. som lek- och uppväxtområde för sill. Området är också en viktig födosöksplats för säl och av internationell betydelse för ett flertal fågelarter. Tumlare observeras stundom i området.

Ett betydande fritidsfiske förekommer i området.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper som finns i området (se ovan) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av

områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet i detta område är att bevara de marina naturtyperna i ett stort område av unik havsmiljö, som erbjuder livsbetingelser för en mycket speciell och artrik fauna och flora.

Bevarandestatus idag

Ej utredd

Vad kan skada områdets naturvärden? - exempel

Övergödning som påverkar artsammansättningen och kan ge ett antal sekundära effekter till exempel syrgasbrist, svårigheter för fisk att söka föda samt hinder för evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla.

För stort uttag av fisk.

Fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk, makroalger och bottenlevande djur.

Sandtäkt, algtäkt och annan exploateringsverksamhet.

Uppförande och drift av vindkraftverk. Substratförhållandena blir härigenom förändrade med mer hårda ytor. Strömförhållandena kan påverkas. Fiskar kan även påverkas negativt av vibrationer som uppstår nära snurran. Under uppförandestadiet störs botten och uppvirvling av bottensediment kan störa primärproduktionen.

Grumling, förorening av vattnet, utsläpp av olja och kemikalier. Närliggande fartygsled kan innebära en risk för oljeutsläpp/läckage. Många fågelarter påverkas negativt av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan.

Svall från fartyg kan påverka zoneringszonen.

Nedskräpning.

Bevarandeåtgärder

Områdets naturvärden skyddas genom att området säkerställs som naturreservat senast 2010.

Under 2005 sker en marinbiologisk inventering av Fladen.

Befintligt skydd

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktad skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området ingår i riksintresseområden för naturvård och för friluftsliv samt för yrkesfiske som ett

reproduktions- och uppväxtområde för fisk.

Beskrivning av naturtyper

Sublittorala sandbankar

Naturvårdsverkets definition

Sandbankar som är permanent täckta av havsvatten. De ligger vanligen på relativt grunt vatten. Vattendjupet överstiger sällan 20 meter. Bankarna är fria från vegetation eller täckta av ålgrässamhällen. Områdena är viktiga lekplatser för fiskar.

Karaktärsarter: Bandtång (ålgräs).

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Strömförhållanden som garanterar bra vattenomsättning och ger större siktdjup.

Ingen eller ringa sedimentation. Det är viktigt att vattnet är klart utan stor förekomst av partiklar, vilket gynnar makroalger och filtrerande djurarter.

Ständig vattentäckning.

Rik bottenfauna och epifauna.

Ingen påtaglig minskning av populationen av lösliggande kalkalger (maerl).

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst X (3110) hektar.

Strukturer och funktioner

Arealen av lösliggande kalkalger (maerl) ska vara minst Y hektar.

Typiska arter

(Mål för typiska arter ej klart.)

Rev

Naturvårdsverkets definition

Undervattensklippor med en zonerings av växt- och djursamhällen från den nedre delen av strandzonen till havsbotten nedanför. Karaktärsarter: Bland växter märks olika arter av rödalger, brunalger och grönalger. Bland evertebrater är musslor och havstulpaner väl företrädda.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

God vattenkvalitet.

Liten eller ringa sedimentation.

Förekomst av strukturer som sten eller biologiska bildningar t. ex. hästmusselbankar eller rev av trekantsmask.

Intakt zonering av bentiska växtsamhällen med hög primärproduktion. Speciellt täta och välmående tareskogor.

Ingen eller liten förekomst av fintrådiga alger.

Artrik fisk- mjukbotten- och hårbottenfauna.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst X (4150) hektar.

Arealen av undergruppen biogena rev (hästmusselbankar) ska vara minst Y hektar.

Strukturer och funktioner

I minst 90 % av den totala arealen har bottarna en naturlig struktur och zonering.

Typiska arter

Täckningsgraden och djuputbredningen av utvalda makroalger (ektång, fingertare, stortare och skräppetare) ska bibehållas eller öka i minst 90 % av arealen.

(Mål för typiska arter av ryggradslösa djur på biogena rev är ej klart.)

Referenser

Hjerpe, J., Bergström, U., och Florin, A-B. 2004. Bakgrundsmaterial för utredning av möjligheten att införa fiskestopp i ett skyddat marint område. Finfo 2004:4

Nilsson, H. C. och Gustafsson, B. 2001. Marinbiologisk undersökning av Fladens rev. Marine Monitoring AB vid Kristineberg.

Pedersén, M., och Snoeijs, P. 2001. Patterns of macroalgal diversity, community composition and long-term changes along the Swedish west coast. Hydrobiologia, 489 (1-3), pp 83-102.

Rödlistade arter

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Version nr
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	035 - 13 20 00	035 - 10 75 48	1

Sjöborrar

-Echinocyamus pusillus (Dvärgsjöborre) (NT)*

Sjöstjärnor

-Hippasteria phrygiana (DD)*

-Stichastrella rosea (LC)* (Första fyndet i Kattegatt)

Kräftdjur

-Thia scutellata (Nagelkrabba) (DD)* (Första fyndet i Kattegatt)

-Pinnotheres pisum (Musselväktare) (DD)*

-Inachus dorsettensis (DD)*

-Eurynome aspera (NT)*

-Ebalia cranchii (DD)*

-Corystes cassivelaunus (Skråpukskrabba) (DD)*

Musslor

-Timoclea ovata (Radiärstrimmig venusmussla) (DD)*

Snäckor

-Epitonium clathratulum (DD)*

* Kategorier enligt "Rödlistade arter i Sverige 2000".

NT: missgynnad

DD: kunskapsbrist

LC: Livskraftig

Inga makroalger tas upp här på grund av att rödlistan för makroalger är ofullständig. Detta beror på att för få arter blivit bedömda hittills av Artdatabanken, vilka är ansvarig för rödlistan.

© Lantmäteriet, 2005. Ur GSD översiktskartan, 106-2004/188-N, fastighetskartan, 106-2004/188-N och ortofotot, 106-2004/188-N.

